

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

Mo Yan
Un lup
atârna
în cais,
cu capul
în jos

Traducere din chineză și note
de Luminița Bălan

HUMANITAS
fiction

Prima dragoste

În anul în care am împlinit nouă ani, eram deja elev în clasa a treia primară.

În clasa mea erau diferențe de vârstă foarte mari între copii – eu eram cel mai mic, iar cel mai mare era un puștan pe nume Du Fengyu, care împlinise deja șaisprezece ani. Era mai înalt chiar și decât învățătorul nostru și, în plus, avea și mai multe coșuri pe față. Firește că, fiind cel mai mare dintre toți, a devenit iute micul nostru tiran, mai cu seamă că provenea dintr-o familie de țărani scăpățați care de trei generații încoace se în-deletniceau cu cerșetoria, lucru care îl făcea să fie și mai afurisit. Mama lui era chemată deseori la școală să povestească despre viața lor amărâtă. Printre lacrimi și suspine, istorisea cum se ducea ea să cerșească de mâncare, înfruntând nămeții și vijelia, sau cum într-o noapte cu furtună, pe când se afla la casa moșierului, îl născuse pe Du Fengyu chiar afară, în frig. Învățătorul nostru provenea dintr-o familie de țărani mijlocași, cu obrazul subțire, care puși față în față cu nelegiuții – progenituri din clasa proletară, cu origini sănătoase, cu privirea plină de ură și fața plină de coșuri – nu îndrăzneau să tragă nici măcar un părț în preajma lor.

Clasa noastră era amenajată în cele două încăperi care odinioară fuseseră șopron pentru oi. De câte ori ploua și era umezeală, mirosea a oaie de te trăsnea. În cele trei camere dinspre nord era amplasată centrala telefonică a satului și de aceea fuseseră scoase foarte multe fire electrice pe geam, fiind prinse de stâlpul de telegraf, pentru ca apoi să se întindă până cine

știe unde. De centrala telefonică avea grijă o femeie cu accent străin de locurile acelea. Era foarte albă la față și cam grasuță. Pe-atunci, eu habar n-aveam ce este aceea o canapea ori ce este aceea o chiflă, însă un derbedeu cu câțiva ani mai mare de prin sat mi-a spus că țățele centralistei arătau ca niște chifle, iar burta ei parcă era o canapea. Femeia avea două fete care nu semănau una cu cealaltă, iar bărbații holtei din sat, când le vedeau, le spuneau: „Ping Cea Mare, Ping Cea Mică, eu sunt tatăl vostru!“ Fetele erau tare cuminiți și de câte ori îi întâlneau, îi strigau „Tată!“, însă după o vreme s-a întâmplat ceva, fiindcă atunci când aceștia încercau să se mai dea drept tații lor, ele numaidecât le trăgeau o înjurătură. Pe-acasă pe la centralistă se perindau tot felul de indivizi îmbrăcați frumos, ca niște cadre de partid de la oraș. Uneori, la noi în clasă se auzeau chicoteli care veneau de la centrală și atunci mă gândeam în sinea mea că acolo se petreceau multe lucruri minunate. Într-o seară, pe când mă duceam la colegul meu să-i văd pisicuțele, am trecut prin fața centralei telefonice și am văzut că în fața geamului stătea cineva. Când m-am apropiat, am descoperit că era chiar învățătorul nostru.

Nu știu cum se face că eu mereu îl nemulțumeam pe acest învățător cu fața plină de coșuri. Mă pedepsea adeseori fără nici un motiv, punându-mă să stau în picioare lângă stâlpul de telegraf din fața centralei. Și încremeneam acolo câteva ore bune, iar dacă era vară, mă bătea soarele în cap până mă lua amețeala și nădușeam de mama focului.

În clasă aveam doar două fete – una din ele era fiica unchiului meu patern, iar pe cealaltă o chema Du pe numele de familie și nu mai știu cum. I-am uitat prenumele. Fata asta avea câte șase degete la picioare și laba piciorului lată cât un evantai din frunză de palmier. De aceea, o strigam Șase Degete. Era urâțică și, în plus, avea și prostul obicei de a fura gumele și creioanele celorlalți. Nici originea ei nu era prea bună, așa încât era cam discriminată în clasă. Treptat, mi-am dat seama că pe mine și pe Șase Degete ne detesta cel mai mult învățătorul și de aceea ne pusesese să stăm împreună în bancă. Cu toate

că Șase Degete și cu mine eram cei mai mici de înălțime din clasă, el ne trimisese în ultimul rând.

Stând în bancă cu ea, simțeam o rușine fără margini, greu de descris, iar nesuferitul de Du Fengyu tot zicea că, dacă tot stăm în aceeași bancă, e limpede că ne e sortit să fim soț și soție cândva. La vremea aceea, mie nu mi se părea deloc că sunt mai urât decât Șase Degete. Prin urmare, simțeam ca pe o mare umilință faptul că eram forțat să stau cu ea în aceeași bancă. Că mai zicea și nesuferitul ăla că o să fim soț și soție, chestia asta pur și simplu era de nesuportat. Într-o zi, au început să-mi curgă lacrimile șiroaie și am mormăit o înjurătură la adresa lui Du Fengyu care, numaidecât a ridicat pumnul și mi-a tras una în cap, de m-a aruncat în fund pe podea.

Cum stăteam pe jos și plângeam, n-am auzit când a sunat clopoțelul, însă l-am văzut pe învățător că aduce de mână o fată care avea prins părul cu un cleștișor de plastic roșu, în formă de fluturaș, îmbrăcată cu o jachetă roșie și cu o pereche de pantaloni tot roșii.

Învățătorul avea în mână o cutie cu cretă roz, iar sub braț ținea indicatorul. Cu fata de mână, a trecut glonț către clasă, ca și cum n-ar fi zărit fața mea cea urâtă și nici nu mi-ar fi auzit plânsul, însă copila aceea m-a privit cu un aer serios. Avea niște ochi atât de frumoși, negri ca smoala, lucioși și umezi, ca două bobite proaspete de strugure. Atunci când mi-a aruncat privirea aceea, m-a încercat un sentiment nedeslușit, așa că am uitat de jalea mea, fiind pe dată fascinat de ochii ei.

Învățătorul a tras-o pe fată în clasă. Eu am rămas ca prostit acolo, m-am gândit ce m-am gândit, după care m-am ridicat în picioare. Mi-am șters nasul și ochii cu mâneca hainei și m-am strecurat curajos înăuntru. Colegii stăteau frumos în bănci, cu privirile ațintite asupra învățătorului și noii colege, care se aflau în fața tablei. M-am așezat ușurel în bancă lângă Șase Degete, de unde l-am cercetat cu mare atenție pe învățător. El mi-a aruncat o uitătură dușmănoasă, în timp ce fata aceea mă privea cu ochii ei frumoși.

— Dragi elevi, a spus învățătorul, ea este noua voastră colegă. O cheamă Zhang Ruolan și este fiică de revoluționar. Are multe calități, așa că sper să fie un model demn de urmat pentru toată lumea!

Noi am aplaudat-o la unison pe frumoasa Zhang Ruolan, în semn de bun venit.

— Colega noastră Zhang Ruolan învață foarte bine și de aceea, începând de astăzi, ea va fi responsabilă cu activitățile educative.

Noi iarăși am aplaudat.

— Zhang Ruolan cântă nemaipomenit de frumos, a continuat învățătorul, așa că o invităm chiar acum să ne facă o demonstrație!

Iarăși ropote de aplauze.

Zhang Ruolan, cu un calm nespus, a început să cânte, sigură pe sine:

— Pe cerul albastru, nori albi lunecă ușor

La umbra lor, caili gonesc cu tropot sonor...

Măiculiță! Fata asta, Zhang Ruolan, este fără de pereche, iar cântecul ei e mai dulce și decât mierea! Spuneți-mi și mie, cum a fost cu puțință ca părinții ei să zămislească o ființă minunată precum ea? Colegii mei amuțiseră de-a binelea.

Cu toții am aplaudat-o, însuflețiți pe neașteptate.

— Zhang Ruolan va fi și responsabilă noastră cu activitățile culturale și sportive, a mai anunțat învățătorul.

Cum tocmai ne pregăteam din nou de aplauze, Du Fengyu a țâșnit ca un tigru lansat într-un atac și a spus:

— Dacă o puneți responsabilă cu activitățile culturale și sportive, atunci eu cu ce mă mai ocup?

— Tu ai să fii responsabilul cu munca, i-a trântit-o învățătorul după ce s-a gândit un pic.

Du Fengyu și-a strâmbat gura a dispreț și când tocmai se pregătea să stea jos, a răsunat vocea învățătorului:

— Nu te așeza! Mută-te în spate, fiindcă în locul tău va sta Zhang Ruolan.

Du Fengyu și-a luat sub braț ghiozdanul ponosit, a traversat clasa, mormăind înjurături, și s-a așezat unde i se zisese.

Zhang Ruolan a ocupat locul eliberat de Du Fengyu și atunci am băgat de seamă că stătea pe aceeași băncuță cu verișoara mea.

După ce Du Fengyu a ajuns pe ultimul rând, m-am bucurat în sinea mea, căci în sfârșit suferea și el, odată cu venirea fetei. Eram răzbunat! Zhang Ruolan era cea mai bună prietenă a mea! Am privit-o cu nesfârșită dragoste. I-am admirat ochii cei frumoși ca două boabe negre de strugure, i-am privit fețișoara frumoasă ca un merișor copt, i-am privit zâmbetul, mai dulce ca mierea, i-am privit buzele strălucitoare ca o cireasă pârăguită, i-am privit dinții de un alb imaculat, asemenea scoicilor sidefate, i-am privit pasul ușor, ca de căprioară sprintenă. Înainte să se așeze pe băncuță, i-a zâmbit verișoarei mele și în clipa aceea ochii mi s-au umplut de lacrimi fierbinți, al căror sens mi-era peste putință să-l deslușesc. S-a așezat frumos pe băncuță, iar privirea mea a trecut peste spinările tuturor colegilor și s-a fixat pe spinarea ei, pe carourile de pe jacheta aceea roșie. Ce avea de gând să predea învățătorul? Habar n-aveam.

Odată cu sosirea lui Zhang Ruolan, viața aceea întunecată și atât de monotona de la școală a devenit pe neașteptate atât de fascinantă. Înainte să apară ea, școala mă plictisea de moarte, mă înfricoșa de moarte și o uram tot de moarte. De nenumărate ori îmi implorasem părinții: „Vă rog să vă îndurați de mine, nu mă mai duc la școală! Lăsați-mă să mă duc cu vacile și caprele la păscut!“ De când venise fata aceasta, cel mai mult mă temeam de ziua de sâmbătă, fiindcă atunci, după-amiază, Zhang Ruolan – soarele sufletului meu – își puna ghiozdanul de piele în spinare, își lua hăinuța ei colorată, își prindea în păr cleștișorul ei în formă de fluture și pornea cu pas vioi pe podețul de piatră de peste râu, pe drumul care o ducea acasă, în curtea cea mare a primăriei satului, unde eu nu mai puteam s-o zăresc.

În fiecare duminică, eu parcă îmi pierdeam sufletul de-a binelea – n-aveam chef să mănânc și nici să beau nimic. Chiar dacă ai mei nu mă trimiteau cu animalele la păscut, eu insistam să mă duc. Luam caprele, treceam podul peste râu și patrolam

prin fața primăriei. Buruienile uscate de pe terenul viran de la poarta primăriei fuseseră de multă vreme mâncate de cele două căprițe ale mele, încât nu mai rămăsese nici măcar un fir răzleț pe-acolo. Animalele tot behăiau de foame, dar eu nici gând să le duc pe vreun teren părăsit, unde să se îndeustuleze cu iarba grasă, crescută din belșug. În schimb, le legam de copacul de la poarta primăriei, ca să-i roadă coaja. Și eu cu ce mă îndeletniceam în timpul acesta? Păi eu stăteam la umbra copacului, cu ochii pironiți asupra porții primăriei. Îi urmăream pe cei care intrau și ieșeau, sperând din tot sufletul că draga mea Zhang Ruolan o să-mi apară dinainte pe neașteptate. Mă încurajam întruna, spunându-mi: „Hai, mai așteaptă un pic, și încă un pic, hai mai așteaptă...”

În cele din urmă, secretul mi-a fost descoperit de străbunicul meu, care și-a dat seama că ceva nu-i în regulă, judecând după burțile supte ale celor două capre, însă cei din familie nu pricepeau ce resort psihologic mă mână pe mine să duc caprele la păscut tocmai în poarta primăriei satului. După ce mi-am luat perdaful, am fugit la poartă și m-am pus pe plâns. Verișoara mea a veni la mine, cu niște dovleac fierbinte în mână. Mi l-a dat și mi-a spus:

— Știi eu de ce te duci cu caprele tocmai acolo. Am să-ți păstrez secretul, dar în schimb va trebui să-mi împrumuți pentru o săptămână cartea *Lumea zeilor*¹.

Eu aveam cartea cu benzi desenate, făcută după acel roman, pe care o obținusem de la un copil din satul învecinat în schimbul a două pocnitori mari din bambus. Avea hârtia îngălbenită și era mai mare decât cărțile obișnuite cu benzi desenate, foarte la modă pe vremea aceea. În desene apăreau Zheng Lun, cel care scotea flăcări aurii pe nas și care le fura sufletele oamenilor, Yang Ren, cu palmele pe care îi crescuseră ochi, daoistul Shen Gongbao, care călărea tigrul, Tu Xingsun, cel care se ascundea sub pământ, Lei Zhenzi, căruia îi crescuseră două aripi mari,

1. Carte care se presupune a fi fost scrisă de Xu Zhonglin și Lu Xixing, în a doua jumătate a secolului al XVI-lea.

și mai era și Nazha, care smulgea mușchii dragonului și îi scotea solzii... Lunganul Du Fengyu mă amenințase cu pumnii, ca să-i dau cartea, dar eu nu cedasem. Acum însă, fără cea mai mică ezitare, i-am împrumutat verișoarei mele cartea aceasta prețioasă pe care o ascusesem binișor într-o gaură din zid.

Sosirea lui Zhang Ruolan, petrecută în urmă cu vreo lună, se dovedise a fi un adevărat eveniment în clasa noastră. Într-o bună zi, învățătorul a spus pe un ton grav:

— Copii, cineva a furat dovleacul pus la uscat la streășina casei centralistei. Ar fi mai bine ca acela care a făcut așa ceva să-și recunoască singur fapta decât să fie dat în vileag de ceilalți. N-ar fi deloc onorabil pentru el să-l pârască colegii.

Am avut sentimentul că învățătorul mă privea cu subînțeleș și atunci am simțit un gol imens în inimă. Deși nu furasem dovleacul, era ca și cum exact asta făcusem. Am început să mă foiesc pe băncuța care scârțâia amarnic, iar acest lucru desigur că a enervat-o pe Șase Degete.

— Da' ce, ai mâncărici în fund? Ce te tot foiești atâta?

Vorbele ei au atras imediat atenția învățătorului și colegilor. Cu toții se uitau la mine, ca și cum era lucru dovedit că eu sunt hoțul care a furat dovleacul. Am simțit mii de pișcături la nas și pe dată am început să plâng. Numai decît, trădătorul de Du Fengyu a zberat:

— El a furat dovleacul! Ieri l-am văzut cu ochii mei cum stătea pe vine în latrină și mânca dovleac. I-am cerut și eu un pic și n-a vrut să-mi dea nici în ruptul capului!

Aș fi vrut să le explic tuturor cum stăteau lucrurile, dar mi s-a pus un nod în gât, de nu mai puteam rosti nici o vorbă. Învățătorul s-a apropiat și, cu o silă fără margini, cu un dispreț nemăsurat și cu o răceală nesfârșită în glas, mi-a zis:

— Uită-te la tine, prăpăditule! Marș de aici cu plânsul tău cu tot!

Javra de Du Fengyu s-a gândit să urmeze întru totul indicațiile învățătorului, așa că m-a înșfăcat de păr cu furie, m-a tras afară, lângă stâlpul de telegraf din fața centralei și a strigat cu voce tare către femeia dinăuntru:

— L-am prins pe cel care a furat dovleacul de la familia dumneavoastră. Ieșiți să-l vedeți!

Femeia aceea grăsuță a scos capul pe fereastra înaltă, m-a privit pentru o clipă și a spus cu voce tărăgănată și cu accentul acela străin de locurile noastre:

— Dacă ăsta, așa mic cum e, se pricepe deja la furțișaguri, când o fi mare, sigur o să ajungă un bandit fără pereche!

Copleșit de umilință, stăteam lipit de stâlpul de telegraf, iar soarele aprig îmi ardea capul, mai să mi-l despice în două. Cele două fetițe ale centralistei au ieșit în fugă, au luat niște pietricele de la colțul zidului și le-au aruncat spre mine, cu stângăcie, în timp ce strigau:

— Hoțul, hoțul, hoțul! Javră puturoasă, o să te spânzurăm!

Când credeam că plânsul acela mă va aduce în pragul morții, am văzut o lumină roșie străfulgerându-mi prin față, căci Zhang Ruolan și-a făcut apariția.

Capul mi-a căzut în piept.

Cu mânuța ei de zeiță pură m-a tras de poala hainei și apoi, cu glasul ei ca un clopoțel, mi-a spus:

— Atât ai mai plâns pentru dovleacul ăsta! Nu te-ai săturat de plâns? Eu știu că nu tu ai furat dovleacul uscat.

Zhang Ruolan m-a luat de mână și m-a dus înapoi în clasă, a scos din ghiozdan o bucată de dovleac uscat, a ridicat-o în văzul tuturor și a spus:

— Vreau să-i spun învățătorului nostru că este o mare nedreptate la mijloc. Du Fengyu a furat dovleacul.

Toate privirile s-au mutat de la mâna lui Zhang Ruolan la chipul lui Du Fengyu, care a strigat pe dată:

— Spui numai baliverne!

— Du Fengyu mi-a dat bucata asta de dovleac uscat și mai are o grămadă de bucăți în ghiozdan. N-aveți decât să-l căutați în ghiozdan, dacă nu mă credeți, a spus Zhang Ruolan.

Nimeni nu îndrăznește să facă așa ceva. Atunci Zhang Ruolan s-a repezit, i-a smuls ghiozdanul și, ținându-l de un colț, l-a scuturat zdravăn, până l-a golit de tot. Bucăți de dovleac uscat, creionul pe care îl pierduse Wang Sheng, guma pe care

Cuprins

Prima dragoste	5
Codița	17
Crapul auriu.	32
Pescuit în toiul nopții	38
Tunelul subteran	49
Cutremurul	61
Graiul cailor	72
Leacul miraculos.	76
Gură Mare	89
Atârnați portretul!	105
Râul secat	133
Frumoasa de gheață	151
Un lup atârna în cais, cu capul în jos	179
Nouă fragmente de roman	210
Om și animal	227
Pruncul abandonat	247
Grădina Shen	278